

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1719

Quæst. 566. Quid circa donationes possint Prælati, & Rectores Ecclesiarum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73957](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73957)

quo quodammodo merces vel compensatio requiritur, ex quo extraneus, si id in aliquem contulisset, jus agendi & retinendi haberet. V. gr. si filius patrem eripuisse ex manibus latronum vel hostium, Unde non incongrue dicit. Hahn. *h. t. n. 4.* filium hoc casu pro extraneo haberi. Ac proinde ad hanc donationem remuneratorem, ut locum habeat, tria requiri; nimirum ut benemerita non sint obsequialia, sed artificialia, ut æquivalent rei donatæ, ut à filio probentur.

Resp. quarto: Mater (idem est de avia & avo materno) tam liberis emancipatis quam non emancipatis seu constitutis sub patria potestate valide potest donare, intellige, de bonis, de quibus aliàs donare potest; quia in ea cessat ratio prohibitionis, quæ est in patre; cum, ut dicitur §. 10. *Infl. de adopt. liberis* in sua potestate non habet & ita tenet. Gomez. *L. 2. resol. 4. in fine.* Molin. *Tom. 2. d. 291.* Lessi. *l. c. n. 90.* Laym. *l. c. n. 12. in fine.*

Quæst. 565. Quid circa donationes faciendas possint tutores, curatores, administratores, procuratores.

Resp. Tutores & curatores, etsi magnam habeant autoritatem & potestatem; hæc tamen eorum potestas pure administratoria facultatem donandi non involvit. *L. 28. §. fin. de pactis.* neque enim est ad perdendum (quale quid est donare, *L. 27. h. t.*) sed ad utilitatem suorum pupillorum & minorum procurandam. Unde de bonis, quæ administrant, donare non possunt; estque hæc ab illis facta donatio ipso jure nulla, *L. 22. §. 46. §. fin. ff. §. L. 16. c. eod. de administ. & peric. tutor.* nisi id specialiter iis concessum. *L. 7. ff. h. t.* Possunt tamen pro facultatibus & dignitate suorum pupillorum seu principalium facere donationes remuneratorias pro meritis & servitiis præstitis suis principalibus. *L. 12. §. 13. ff. de administ. tutor.* uti etiam aliàs, ubi suaderet eorum necessitas aut insignis utilitas. Lauterb. *h. t. §. 21.* citatis iisdem *LL.* & remittens ad Carpz. *t. 5. p. 2. c. 11. def. 48.* late de hoc agentem. Laym. *l. c. n. 8.* citatis Mol. Medin. Sa. Idem est de procuratoribus speciali ad hoc mandato destitutis ex eadem ratione. Arg. *L. 7. ff. h. t.* Item de administratoribus civitatum aliarumque communium. Muller. *h. t. c. 1. §. 7. ut. y.* cum ei, cui competit administratio, quando prohibitum est donare, non censeatur prohibita donationes remuneratoriæ, modo sint commensurate meritis & obsequiis; cum talis donatio, utpote compensatio beneficii præcedentis, non sit propriè donatio. Laym. *l. c. n. 9. in fine.*

Quæst. 566. Quid circa donationes possint Prælati & Rectores ecclesiarum.

1. Resp. Episcopi aliique Prælati & Rectores, tam seculares quam regulares ecclesiarum, collegiorum, monasteriorum de bonis & redditibus eorum non possunt facere donationes meræ liberalitatis in magna quantitate. Responso sic restricta est communis & certa, constatque ex *c. 2. h. t.* ubi etiam ratio hujus decisionis insinuat. Tametsi enim generalem & liberam administrationem bonorum & proventuum ecclesiasticorum habeant, ut eos, tum ad augmentum divini cultus, tum ad suam & capituli seu conventus sustentationem, aut etiam ad pauperes alendos fideliter erogent juxta *c. nulla. caus. 18. q. 2.* non possunt tamen simpliciter libere de iis disponere; cum non sint eorum domini; adeoque libera talis eorum donatio, utpote

rei alienæ, est nulla, à successore eorum aut etiam ab ipsis, quamdiu non sunt ab administratione amoti, revocanda, ut patet ex *c. si quis. de reb. eccles. non alien. junctâ Gl. v. prospexerint & v. alienata. & c. c. 2. & ibi Abb. n. 3. Pirh. h. t. n. 8. in fine.* cum communi. Pro declaratione tamen & limitatione responsonis servient sequentia.

Sermo itaque in *curato cap.* est primò de donationibus ex bonis & redditibus ecclesiarum, seu ad ipsas ecclesias pertinentibus. Nam si ipsi aliqua bona aut redditus separatos à ceteris ecclesiæ vel conventus redditibus, specialiter eorum mensæ & honestæ sustentationi deputatos habeant, posse illos ex iis indistinctè liberas donationes facere, extra controversiam est, notatque Laym. *h. t. n. 8. §. loc. mox citand. ib. 109.* & dicitur de eo *in. seq.* nisi tamen etiam tales donationes immodicæ cederent in damnum ecclesiæ; ut dum ea dilapidatis per illas profusas donationes bonis mensæ suæ, cogeretur de privativè ad se spectantibus redditibus ad eorum decentem sustentationem succurrere.

2. Secundò de donationibus magnis & immodicis. Nam prælatum, etiam regularem de ipsis bonis ecclesiæ suæ, quæ administrat, facere posse donationes modicas & moderatas (quales quamvis dicantur viri prudentis arbitrio, consideratis reddituum ecclesiæ abundantia & penuria, qualitate donantis & donatarii aliisque circumstantiis æstimari debet. Redoanus *tr. de reb. eccles. alien. q. 52. n. 77.* Laym. *in dis. can. de reb. eccl. alien. §. 8. de donat. ib. 114.* Pirh. *h. t. n. 13. §. 14.* qui etiam *n. 15. in fine.* ex Molin. *d. 144. n. 20.* addit, quòd ut Prælatum censeatur mortaliter peccare, faciendo donationes liberales immodicas, esse respiciendum ad redditus beneficiale unius anni, ita ut v. gr. Episcopus, habeat annuè in redditibus decem millia, non censeatur immodicè donare, si donet 500.) etiam merè liberales, cum consensu capituli, vel etiam sine illo, pro ut fert consuetudo. Sumitur ex *c. 3. h. t. & ibi tradit Abb. n. 7. Barbof. num. 2.* Videturque id ipsum esse de consuetudine omnium ferè ecclesiarum, ut Pirh. *n. 14.* Spectareque ad liberam eorum administrationem, quæ etiam, ut idem, continet majorem aliquam quo ad hoc facultatem, quam administratio totorum. Quin & conferre videtur ad ecclesiæ utilitatem, dum per hujusmodi liberalitatis moderatæ demonstrationem non solum vitatur avaritiæ suspicio, sed etiam conservetur bona existimatio & hominum benevolentia. Laym. Pirh. *LL. cit.* Unde etiam posse Prælatum tales donationes modicas facere ex rebus mobilibus ecclesiæ, ubi non est talis consuetudo eas faciendi, Arg. *cit. c. 2. h. t.* cum *gl. ibidem. v. graves.* astringunt Imol. *in c. 3. h. t.* Rodoan. *l. cit. num. 61.* Pirh. *h. t. num. 14.* modo tamen per ejusmodi modicas donationes justo sæpius repetitas graviter non lædatur ecclesiæ, ut cum eadem *Gl. Reiffentl. h. t. n. 36.*

3. Tertio de donationibus, quæ nullo titulo aut causa, sed meræ liberalitatis nituntur: nam potest Episcopus aliisque Prælati, etiam absque consensu Capituli & requisitis aliis solennitatibus, ex redditibus ecclesiæ facere donationes (etiam largas, modo non nimis profusas) non merè liberales, sed ob causam. V. gr. pietatis & misericordiæ, seu titulo elemosynæ; adeoque ex quadam necessitate & obligatione; cum etiam tutor ex tali causa ex rebus pupilli donare possit. Suar. *Tom. 4. de Reliq. L. 2. c. 26. n. 12. §. 13.* Laym. *l. c. th. 111.* Pirh. *h. t. n. 9. Arg. c. 1. h. t.* Sic quoque potest Episcopus

pūs

pus aliisque Prælatus, etiam regularis, donationes remuneratorias, etiam magnas facere in compensationem meritorum collatorum in ecclesiam vel ipsum Prælatum & alia ejus membra, modo sint commensurate meritis (aliis enim, in quantum donatio illa excedit notabiliter, erit illicita & invalida, ut Reiffenst. n. 41. citato claro) cum fiant ex obligatione gratitudinis, & similia antidotalia, ut dicitur. L. 25. §. *consuluit. ff. de petu. hered.* sint veluti genus quoddam permutationis. & ita tenent Abb. in c. 3. h. t. n. 5. & in c. 5. eod. n. 6. Barbof. *ibid.* n. 2. Menoch. *consil.* 191. n. 32. Molin. *tr.* 2. d. 276. n. 2. & d. 292. n. Laym. L. 3. tr. 4. c. 12. n. 9. Pirh. *num.* 10. ubi etiam citato pro hoc Suar. l. c. *num.* 14. quod possint quoque gratis donare, ut præviant & excitent ad beneficiendum; habito tamen semper respectu, tum ad ædificationem proximorum; tum ad utilitatem ecclesie vel monasterii, Atque ita etiam ob remunerationem magnorum beneficiorum præditorum ecclesie, vel hujus intuitu Prælato, posse illos etiam res aliquas immobiles ecclesie, præmissis tamen tractatualiisque juris solemnitatibus, donare aut in feudum concedere, ex c. 5. h. t. defumunt Abb. *ibid.* n. 6. Laym. *ib.* 112. Pirh. n. 11. & 12.

Quæst. 567. *Quid circa donationes faciendas possint religiosi privati seu non Prælati.*

R Esp. primò: Religiosi privati extra monasterium degentes, & beneficium aliquod ejusdemque administrationem liberam de licentia prælati habentes possunt, non fecus ac alii beneficiati sæculares de beneficii redditibus eleemosynas aliasque donationes honestas facere inter vivos, etiam absque speciali consensu superioris ordinis. Molin. *tr.* 2. d. 276. n. 5. Laym. L. 3. tr. 4. c. 12. n. 9. Pirh. h. t. *num.* 16. Reiffenst. n. 47. Degentes tamen extra monasterium, V. g. in prædio aliquo monasterii, habentes administrationem bonorum monasterii sibi commissam tanquam procuratores & æconomi; aut etiam beneficium aliquod monasterio incorporatum, cujus redditus eidem consignare debent, facere quidem possunt eleemosynas aliasque donationes, secundum limites & conditionem administrationis; sed non nisi dependenter à facultate & ordinatione superioris mediati aut immediati sibi concessa expressè aut rationabiliter præsumpta, & quantum ordinis statuta aut consuetudo permittunt. D. Thom. 2. 2. q. 32. a. 8. Rodriq. *Tom.* 2. *qq. regular.* q. 57. a. 2. Sanch. L. 7. *mor.* c. 19. n. 92. Molin. Pirh. *LL. cit.* Reiffenst. h. t. n. 48.

2. Resp. secundò: Religiosi degentes intra monasteria sub obedientia superioris, nullamque administrationem bonorum ibidem habentes (fecus est de iis, qui ibidem sunt procuratores & æconomi; de iis enim idem dicendum, quod immediatè ante dictum de degentibus extra, ut videre est apud Pirh. l. c. citantem Sanch. ubi ante) nullas omnino donationes, etsi aliàs justas, facere possunt absque expressè vel tacita superioris licentia; ita, ut toties peccent contra paupertatem, quoties sine ea donant, etiam pauperibus. c. *cum ad monasterium. de statu Monach.* & c. 11. *caus.* 12. q. 1. Molin. l. c. n. ult. Sanch. l. c. n. 95. Laym. Pirh. *LL. cit.*

Quæst. 568. *Quinam præterea donare prohibeantur.*

R Esp. Tales sunt ferè sequentes de Jure civili;

obsides. L. 31. ff. *de jur. fisco.* Rei criminis læsæ Majestatis per L. 5. §. 4. c. *ad Leg. Jul. Majest.* Hæretici convicti. L. 19. & 17. c. *de hæret. & Manich.* Apostata. L. 4. c. *de apostat.* Banniti Arg. L. 17. §. 2. ff. *de panis.* nimirum tales declarati per sententiam. Muller. *ad ff. h. t. th.* 8. *lit. y. in fine.* In specie etiam usurarius manifestus causâ mortis donare nequit, non tantum majorem partem bonorum, sed & minorem; imò & qualibet donatio causâ mortis ei interdicitur. Uti tanquam probabilius tradit. Castrop. l. c. p. 19. n. 2. cum Gl. in c. *quanguam de usur.* in 6. Bald. L. 1. *conf.* 294. Lapo. *alleg.* 125. Franc. *ad rubr. de testam.* L. 6. n. 34. Fachin. L. 5. *controv.* c. 62. Molin. *tr.* 2. d. 137. *post. med.* & d. 288. *in fin.* & aliis. Ex ea ratione, quod *cit. c. quanguam* expressè prohibitum usurariis manifestis, ne absque præmissa satisfactione usurarum possint mandare in ultima voluntate; donare autem causâ mortis censeatur ultima voluntas. Ad hæc talis usurarius nequeat legata relinquere; cum nequeat testamentum conficere. L. 2. ff. *de legat.* donatio autem causâ mortis aliquid legatum censeatur. L. *illud.* ff. *de donat. caus. mort.* Contrarium tamen tenentibus. Castrens. L. 1. *conf.* 168. Imol. in L. *tamis* ff. *de donat. caus. mort.* Covar. *rubr. de testam.* 3. p. n. 13. & aliis.

Quæst. 569. *Quibus donatio fieri possit, vel non possit.*

R Esp. Omnibus illis fieri potest donatio, qui consentire possunt & lege non prohibentur, Quod itaque attinet primùm; cum ad donationis perfectionem requiratur voluntas & consensus seu acceptatio donatarii; quia hunc præstare non possunt furiosi mente capti & similes, iis donatio fieri non potest per L. 40. ff. *de reg. jur.* Lauterb. h. t. §. 23. Donationem verò infanti fieri posse & factam subliterè contra strictam rationem juris, & jusque possessionem ei acquiri, si, quod donatur, sit inter res, ad quas infans affectionem habere potest, ait idem, citans pro hoc. L. 26. c. h. t. Bachov. *ad Treutler.* vol. 2. d. 21. *th.* 3. *lit. a.* Si autem, quod donatur, non sit tale, donationem non perfici per infantem sed ejus nomine per patrem illum, tutorem vel servum acceptantem; eò quòd, si hæ personæ infanti hereditatem acquirere possunt, multò magis ei acquirere possunt donationes. Sed quid vetat pari ratione acquiri mente capto donationem per acceptationem factam ab ejus tutore vel curatore?

2. Quod attinet ad alterum, lege prohibente, certis personis fieri nequit donatio à certis personis. Sic ea fieri non potest à militibus armata militiæ (hoc est, qui sunt in expeditione belli, vel etiam ut Gutt. *de juram.* p. 1. c. 6. n. 10. qui parati sunt ad pugnam, quoties à Rege evocantur) fornicariis seu concubinis eorum per L. 2. c. *de donat. inter vir & mulier.* Addita etiam ratione: ne earum adulationibus & blanditiis spoliarentur, & depauperentur, aut etiam usu earum, qui per tales donationes conciliantur, fiant ad pugandum invalidi, ut Castrop. l. c. p. 20. §. 2. n. 1. quamvis autem donata transeant ad dominium concubinae, eaque illa ante sententiam restituere non teneatur, ut contra Medin. c. *de rest.* q. 20. *ad 6. Argum.* verius tenent, Molin. d. 275. Less. L. 2. c. 14. *du.* 8. n. § 1. Castrop. l. c. *num.* 2. eò quòd leges prohibentes tales donationes eas non irritent. Repetere tamen ea donata (non tantum absolutè, ut vult Molin. Sed etiam sub onere turpis actûs cum ea habendi, ut

Castrop.